

De ruïne van de Joodse Synagoge op de Italiaanse Zeedijk, Hoorn

Sefardiem, zoals ze ook wel genoemd worden. Ze mogen zich alleen bezighouden met de groothandel in produkten uit het Middellandse Zeegebied, zoals zuidvruchten, tabak, luxe textielwaren en wijn.

De keur schijnt te zijn uitgevaardigd, omdat de Joden zich in strijd met eerder gemaakte afspraken ook hadden toegelegd op de detailhandel in deze produkten.

In Amsterdam hebben zich dezelfde moeilijkheden voorgedaan, want daar wordt een jaar later een soortgelijke keur uitgevaardigd. Uit de bepalingen van de keur spreekt een soort verdraagzaamheid, die wordt beleden met een hand op het hart en de andere op de geldbuidel.

Joden waren welkom, als ze hun relaties meebrachten uit de landen waarvan ze verdreven waren en zo een verrijking betekenden voor het eigen handelsbelang. Het moest echter niet zover komen, dat ze als kleinhandelaars gingen concurreren met de plaatselijke middenstand.

In 1632 wordt het verbod op de kleinhandel herhaald en een jaar daarna volgt weer een verwijzing naar de voorgaande bepalingen. We horen nog van verlening van het poorterrecht aan de gebroeders Mozes en David Franco in 1633, maar dan zwijgen de Hoornse archieven over de aanwezigheid van Joden. Met het teruglopen van de Hoornse internationale handel na 1650

zullen de meeste Portugese Joden vertrokken zijn naar Amsterdam, dat nog steeds een der belangrijkste Europese handelssteden was gebleven. Het is niet duidelijk, of de Portugezen naar Amsterdam gegaan zijn, omdat Hoorn zijn betekenis als markt voor zuidvruchten en dergelijke verloor, of dat de Hoornse handel terugliep doordat de Joden vertrokken zijn. Er zijn aanwijzingen dat er hier nog lange tijd een groep geïsoleerde Joden heeft gewoond die bij hun godsdienstoefeningen een nogal afwijkende liturgie bezigden. De in de 2e helft van de 18e eeuw hier werkende Hoogduitse rabbijn Selig ben Soesman heeft een eind gemaakt aan deze gebruiken, die in zijn ogen misstanden waren.

Uit de aantallen huwelijksinschrijvingen - Joden moesten hun huwelijk, evenals Katholieken op het stadhuis laten voltrekken - zien we, dat het aantal Israëlieten in de 2e helft van de 17e eeuw terugloopt. Dit is in overeenstemming met de hierboven geschetste ontwikkeling. In 1670 wonen hier volgens een niet te controleren bron 20 Joodse gezinnen. Pas in de 18e eeuw volgt een herleving. Maar dan komen in plaats van de Portugezen de Hoogduitse Joden of Asjkenaziem naar Hoorn. Hoorn past met

